

NEGENTIEN EEUWEN TERUG

door P. v. Maren

In het Meer van Nemi zijn de werkzaamheden thans zoover gevorderd, dat het niet lang meer kan duren, of hetgeen er gebleven is van de galeien, waarop de krankzinnigste aller Romeinsche keizers zijn orgiën aanrichtte, zal zichtbaar zijn. De eeuw van Caligula in contact met die van Mussolini! De archaeologen zullen dan misschien de leemten kunnen aanvullen, welke Pompei gelaten heeft. Misschien — want asch is 'n beter bewaarder dan water.

Van 37 tot 41 na Christus werd het Romeinsche rijk geregeerd door Gaius Caesar, meer bekend onder den naam van Caligula d.w.z. Soldatenschoentje. Deze naam werd hem gegeven door de soldaten van zijn vader, Germanicus, in wier midden hij opgroeide. Op 25-jarigen leeftijd kwam hij aan de regeering, en de eerste acht maanden van zijn regeering werden gekenmerkt door een wijs en rechtvaardig bestuur. Toen werd hij ernstig ziek, en na zijn herstel schijnt er een vreemde, en voor zijn omgeving gevaarlijke kronkel in zijn hersens gekomen te zijn. De eertijds zachtmoedige man werd een monster van wreedheid en wellust. Hij begon met zijn naaste familieleden te laten vermoorden, en strafte personen uit zijn onmiddellijke omgeving voor een klein vergrijp met onmenselijke pijnigingen. Het heerschap had 'n eigenaardig gevoel voor humor: hij placht zijn vrouw te kussen en daarbij de opmerking te maken: „Wat een schoon hoofd — en toch behoeft 't mij slechts een woord te kosten en het rolt over den grond!” Bij dergelijke uitdrukkingen behoeft het niet te verwonderen, dat de man tenslotte melancholiek werd... omdat tijdens zijn regeering geen groote rampen plaats hadden, waarbij talrijke menschenlevens verloren gingen. Spijtig daarover, hielp hij de natuur een handje en liet eens een vrij groote menigte, die op een brug samengedrongen stond, in het water werpen! Blijkbaar van oordeel dat iemand van zijn capaciteiten niet tot de gewone stervelingen behoorde, liet hij zichzelf tot god uitroepen. Zijn lievelingspaard mocht in de eer deelen; het beestje, dat voortaan een god torste, werd 'n hofstoet toegevoegd. Suetonius, een geschiedschrijver, die de historie der eerste twaalf Romeinsche keizers zeer nauwkeurig en met vermelding van talrijke kleine bijzonderheden heeft te boek gesteld, schreef van Caligula, dat deze in roekeloze en onzinnige verkwisting tijdgenooten en voorgangers ver overtrof. Hij liet zich o.a. bij verscheidene gelegenheden een „mixed drink” opdienen, bestaande uit een glas wijn, waarin een groote kostbare parel was opgelost. De maaltijden, die hij liet aanrichten, moesten van een weelde en overdaad geweest zijn, als wij ons thans eenvoudig niet kunnen voorstellen.

Volgens betrouwbare geschiedschrijvers zag mijnheer kans, er in één jaar tijds 300 miljoen van onze guldens door te lappen.

Dat de regeering van een dergelijk man niet lang kon duren is duidelijk, mede in aanmerking genomen de radicale wijze waarop men zich in die tijden van ongewenschte heerschers placht te ontdoen. Hij had nog slechts vier jaar „geregeerd”, toen de officieren van zijn lijfwacht — niet weerhouden

door zijn goddelijkheid — Rome van zijn tegenwoordigheid bevrijdden door hem met dertig lanssteken af te maken. Gewoonlijk ontdeed men zich bij zoo'n gelegenheid ook van de naaste familie, en zoo werden vrouw en dochter, die niet veel beter schijnen te zijn geweest dan haar gemaal en vader, eveneens vermoord.

Caligula's naam is hoofdzakelijk bekend gebleven door zijn verblijf aan het meer van Nemi en de twee schepen, thans op den bodem van het meer, waarop hij zijn feesten meestal gaf. Een der schepen, thans het diepst gelegen, was waarschijnlijk reeds door Tiberius, Caligula's voorganger, gebouwd, maar beide zijn in Caligula's tijd gezonken.

Reeds lang vóór hem waren de oevers van het meer — niet al te ver van Rome gelegen — een geliefd verblijf der Romeinen. Van eeuwen her was het meer aan den dienst van de godin Diana gewijd; haar marmeren tempel stond aan den oever. In de dagen van het Keizerrijk werden die oevers bewoond en waar thans boomen en wild struikgewas groeien, verzezen toen de schitterende landhuizen der patriciërs. Ook de keizers Tiberius en Caligula verbleven er gaarne op de drijvende paleizen. Welke redenen hen er toe gebracht hebben, zich deze schepen te bouwen, is niet bekend, evenmin als wij een juiste beschrijving er van kennen. Wel moeten zij van fabelachtige pracht getuigd hebben. Slechts de afmetingen staan bij Suetonius opgeteekend; het eene was ongeveer 79 M. bij 26 M., het andere 66 M. bij 22 M.

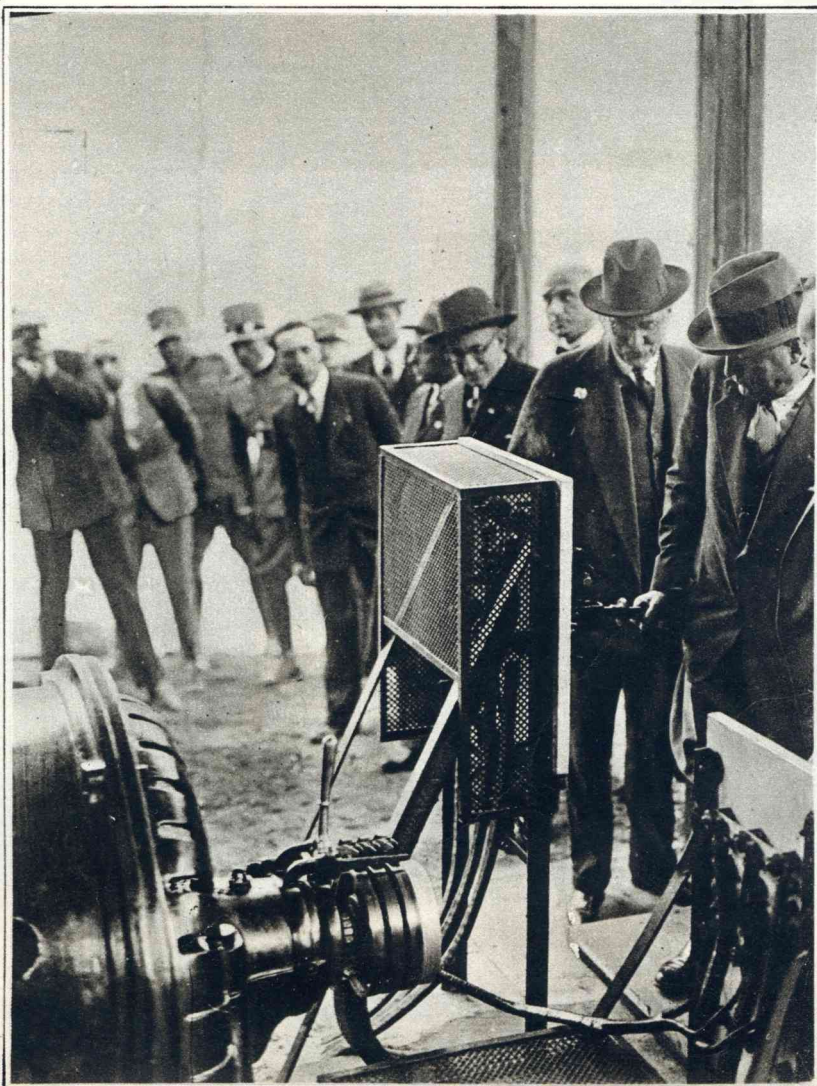
Op deze schepen verzamelde Caligula rond zich hen, die het twijfelachtig voorrecht hadden, zich zijn vrienden te kunnen noemen, en verspilde er de schatten, door zijn legioenen uit alle wingewesten aangevoerd.

Door welke oorzaak de beide schepen gezonken zijn, welk ontzettend drama zich wellicht aan boord heeft afgespeeld, weten wij niet met zekerheid. Suetonius, die overigens gewag maakt van onbetekenende bijzonderheden, meldt hiervan niets. Het kan zijn, dat men ze eenvoudig heeft laten zinken, na ze eerst van hun kostbaarheden beroofd te hebben. Maar

er bestaat een legende, dat Caligula een van zijn bacchanaliën bekroonde, door de schepen, met al zijn gasten aan boord, te laten zinken. Gezien de liefhebberijen, die deze Caesar er op na hield, klinkt dit verhaal nog zoo ongelooflijk niet.

Wanneer de schepen volkomen drooggelegd en onderzocht zijn, zal misschien ook dit geheim opgelost worden en het antwoord op de vraag gegeven worden, of de schepen van zoo groote oudheidkundige waarde zijn, dat de drooglegging de enorme kosten waard was.

De thans ondernomen poging om de geheimen van negentien eeuwen terug aan het daglicht te brengen, is niet de eerste. Leon Battista Alberti, een in zijn tijd beroemd bouwmeester en waterbouwkundige, deed in 1446 de eerste poging om de schepen naar de oppervlakte te brengen, voor welke gelegenheid, volgens

HET BEGIN. Mussolini schakelt de electrische pompen in, die het meer van Nemi leeg maalden.